

POBALTÍ: opomíjený kraj Evropy?

Online seminář, 4. 6. 2020

Ing. Věra Všetická

Ředitelka zahraniční kanceláře CzechTrade Pobaltí

EXPERT NA VÁŠ EXPORT

POBALTÍ

BEST KEPT SECRET EVROPY

Věděli jste, že...

Příští mistrovství světa v hokeji se odehraje v Lotyšsku (a Bělorusku)

Všechny země Pobaltí v TOP 20 v Ease of Doing Business dle World Bank

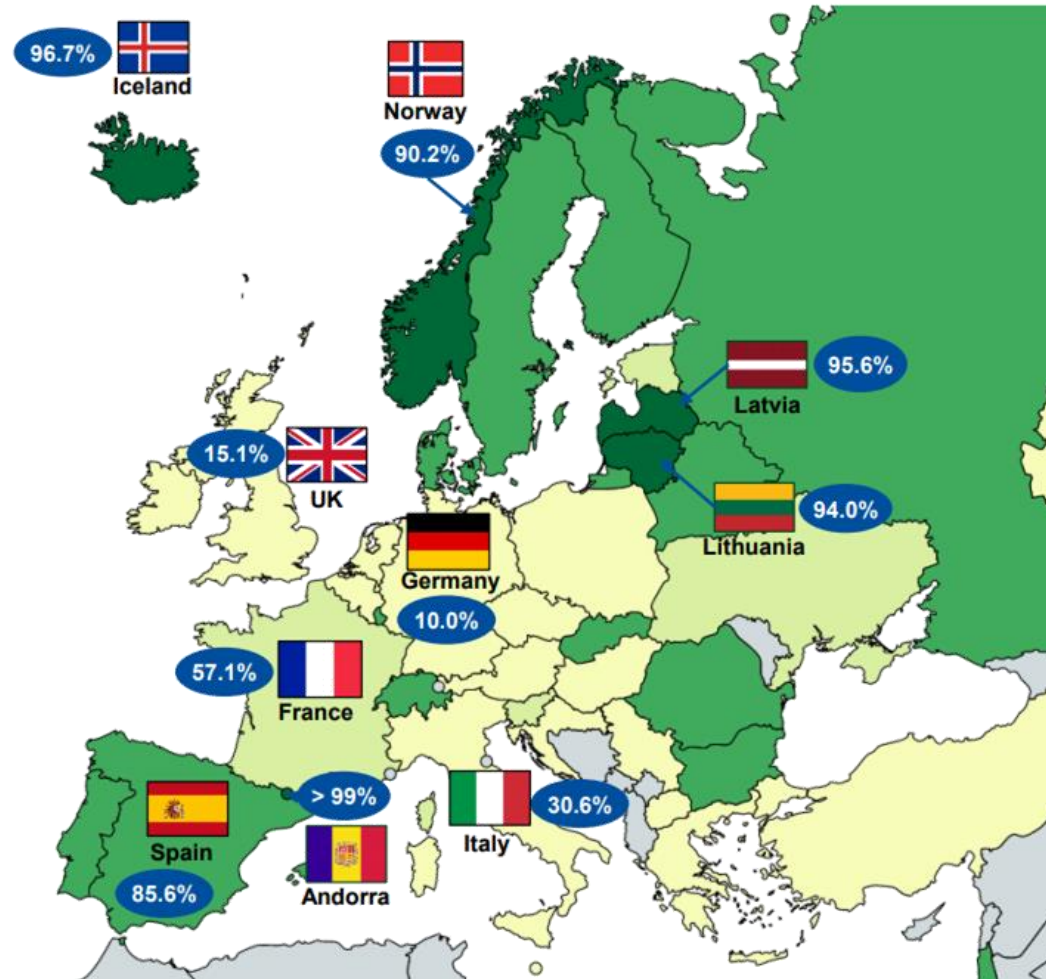
Všechny země Pobaltí v TOP 5 v konkurenceschopnosti daňových systémů (v OECD)

Litva a Lotyšsko na evropské špičce v pokrytí FTTH/B

GENERAL RANKING FTTH/B COVERAGE

FTTH/B coverage* as at
September 2019
(* Homes passed / Households)

- FTTH/B coverage > 90%
- FTTH/B coverage 70 – 90 %
- FTTH/B coverage 50 – 70 %
- FTTH/B coverage < 50 %

Zdroj: IDATE for FTTH Council EUROPE

POBALTÍ

JEN GEOGRAFICKÉ OZNAČENÍ

- Země Pobaltí netvoří jeden homogenní celek
- Litevština a lotyština patří do baltské skupiny jazyků, estonština do ugrofinské
- Míra eko. vyspělosti, cenová hladina a způsoby obch. jednání se liší!!!

Pobaltí = jeden název, tři různé trhy, čtyři hrdé kultury

POBALTÍ: MAKROEKONOMICKÉ MINIMUM 2019

Litva:

Růst reál. HDP:
3,9 %

HDP/obyv.:
19 270 USD

Prům. hr. měs.
mzda: **1 358 EUR**

Inflace (CPI): **2,7 %**

Počet obyv.:
2 794 tis.

Lotyšsko:

Růst reál. HDP:
2,2 %

HDP/obyv.:
18 170 USD

Prům. hr. měs.
mzda: **1 114 EUR**

Inflace (CPI): **2,3 %**

Počet obyv.:
1 919,9 tis.

Estonsko:

Růst reál. HDP:
4,3 %

HDP/obyv.:
23 520 USD

Prům. hr. měs.
mzda: **1 472 EUR**

Inflace (CPI): **2,3 %**

Počet obyv.:
1 324,8 tis.

Všechny země jsou členy EU, jednotného evropského trhu
a Eurozóny!

POBALTÍ: DOPADY KORONAVIRU

EKONOMICKÉ KRÁTKODOBÉ A STŘEDNĚDOBÉ

- **Výchozí situace:** střídá fiskální politika, na trhu nejsou bubliny a nerovnováhy, státy si mohou půjčovat levněji na eurových trzích, nižší zadlužení soukromého sektoru (rozdíly oproti r. 2008)
- Ekonomiky států Pobaltí nejsou závislé na turismu
- **ALE:**
- Malé otevřené ekonomiky - závislost na vývoji situace v dalších zemích - s ohledem na export a příliv zahraničních investic
- Omezené prostředky pro podpoření ekonomiky

POBALTÍ: DOPADY KORONAVIRU

EKONOMICKÉ KRÁTKODOBÉ A STŘEDNĚDOBÉ

Země	Růst HDP, 2020	Růst HDP, 2021	Příliv FDI, % k HDP, 2020	Příliv FDI, % k HDP, 2021	CPI, prům, 2020	CPI, prům, 2021
Litva	-6,5	4,5	0,0	2,5	1,0	2,3
Lotyšsko	-7,5	4,3	0,7	2,5	0,1	1,6
Estonsko	-7,0	5,0	0,0	3,3	0,4	1,3

Zpracováno dle údajů Swedbank: https://www.swedbank-research.com/english/swedbank_economic_outlook/swedbank_economic_outlook-in_the_midst_of_the_coronavirus_crisis/seo_may2020_eng.pdf

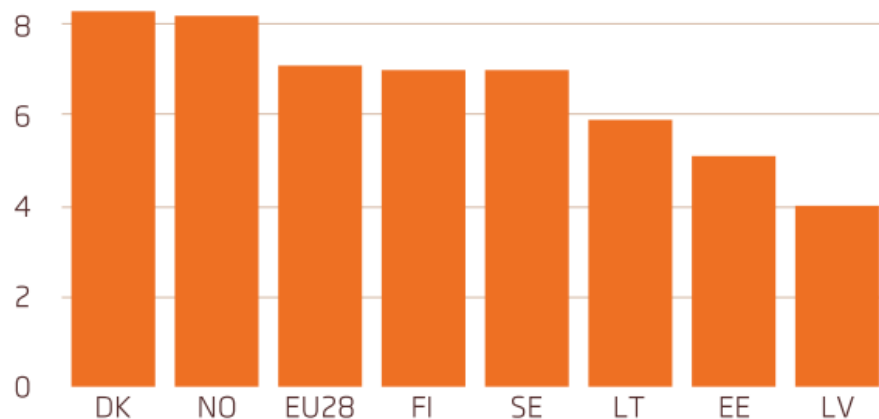
POBALTÍ: DOPADY KORONAVIRU

VÝZVY PRO STRUKTURÁLNÍ ZMĚNY

- Zvýšení důrazu na digitalizaci (veřejný sektor, soukromý sektor)
- Zvýšení podílu e-commerce
- Zkracování dodavatelsko-odběratelských řetězců?
- Reforma zdravotních systémů?

Public spending on health

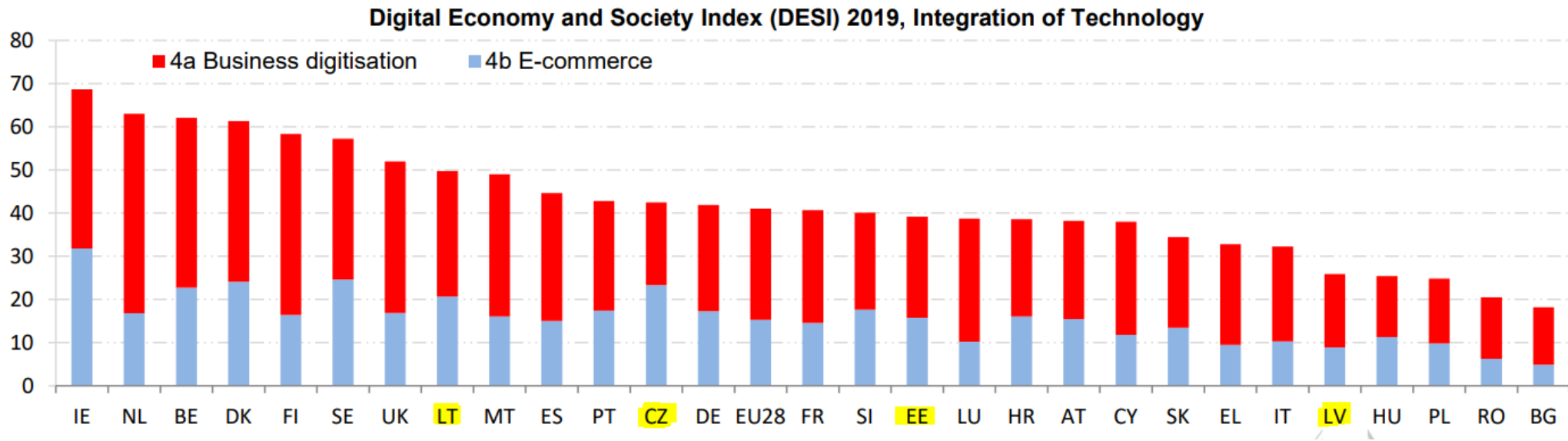
% of GDP, in 2018

Sources: Swedbank Research & Macrobond

BUSINESS A DIGITALIZACE V POBALTÍ

ESTONSKO JAKO LEADER DIGITALIZACE?

Zdroj: European Commission services based on Eurostat data

Více viz: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/countries-performance-digitisation>

POBALTÍ

JAKÉ RYSY SPOLEČNOSTI ZDŮRAZNIL KORONAVIRUS?

- **Pragmatismus**, věcný přístup k problému, snaha o efektivitu, minimálně emocionálně zabarvené výstupy
- **Sociální distanc** je silně zakořeněnou součástí společnosti (primárně LV, EE)

POBALTÍ: DOPADY KORONAVIRU

CESTOVNÍ DO REGIONU

- **Litva** – od 1.6. příjezdivší z evropských zemí, kde je méně než 15 případů koronaviru na 100 tis. obyvatel za poslední dva týdny, nemusí aplikovat sebe-karanténu (každé pondělí aktuální seznam zemí [zde](#))
- **Lotyšsko** – od 3.6. podobná pravidla jako v Litvě (podmínka méně než 15 případů/100 tis. obyvatel za poslední dva týdny)
- **Estonsko** – od 1.6. občané ČR příjezdivší do EE bez povinnosti 14denní sebe-karantény

POZOR: tranzit Polskem – max. 12 hodin, potvrzení o jednání v Pobaltí s sebou.

JEDEN NÁZEV, TŘI RŮZNÉ TRHY

CHARAKTER EKONOMIK

○ SPOLEČNÉ RYSY

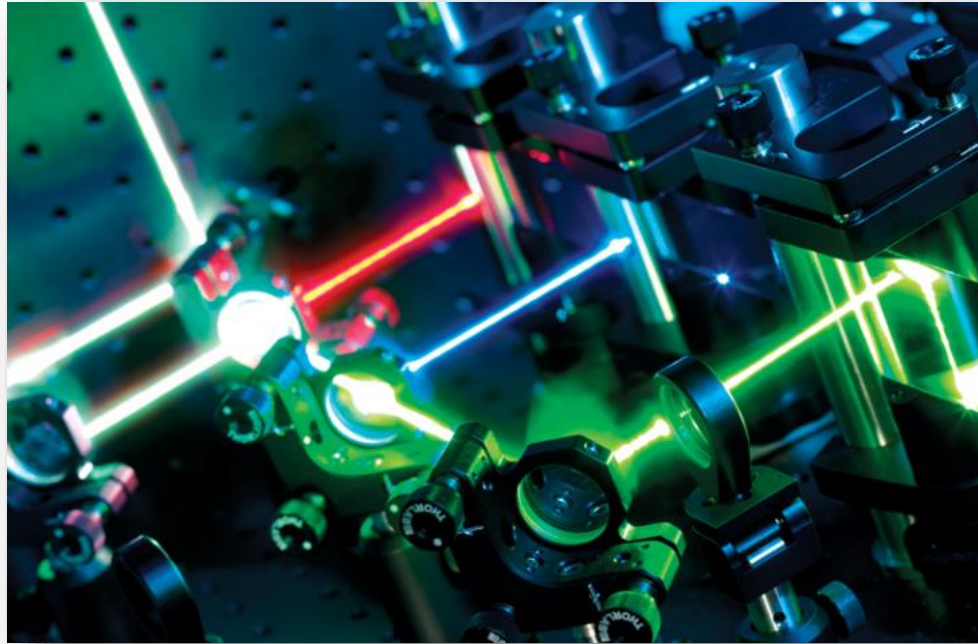
- vysoký podíl služeb na HDP
- zemědělství
- potravinářský průmysl
- lesnictví
- dřevozpracující průmysl
- nábytkářský průmysl

POBALTÍ: JEDEN NÁZEV, TŘI TRHY

PRŮMYSLOVÉ OBORY - LITVA

- chemický průmysl
- biotechnologie
- obecně life sciences
- elektronika
- výroba laserů
- informační technologie
- textilní průmysl

POBALTÍ: JEDEN NÁZEV, TŘI TRHY

PRŮMYSLOVÉ OBORY - LOTYŠSKO

- chemický prům.
- farmaceutický prům.
- logistika
- elektronika a elektrotechnika
- IT a telekomunikace
- „beauty industry“

POBALTÍ: JEDEN NÁZEV, TŘI TRHY

PRŮMYSLOVÉ OBORY - ESTONSKO

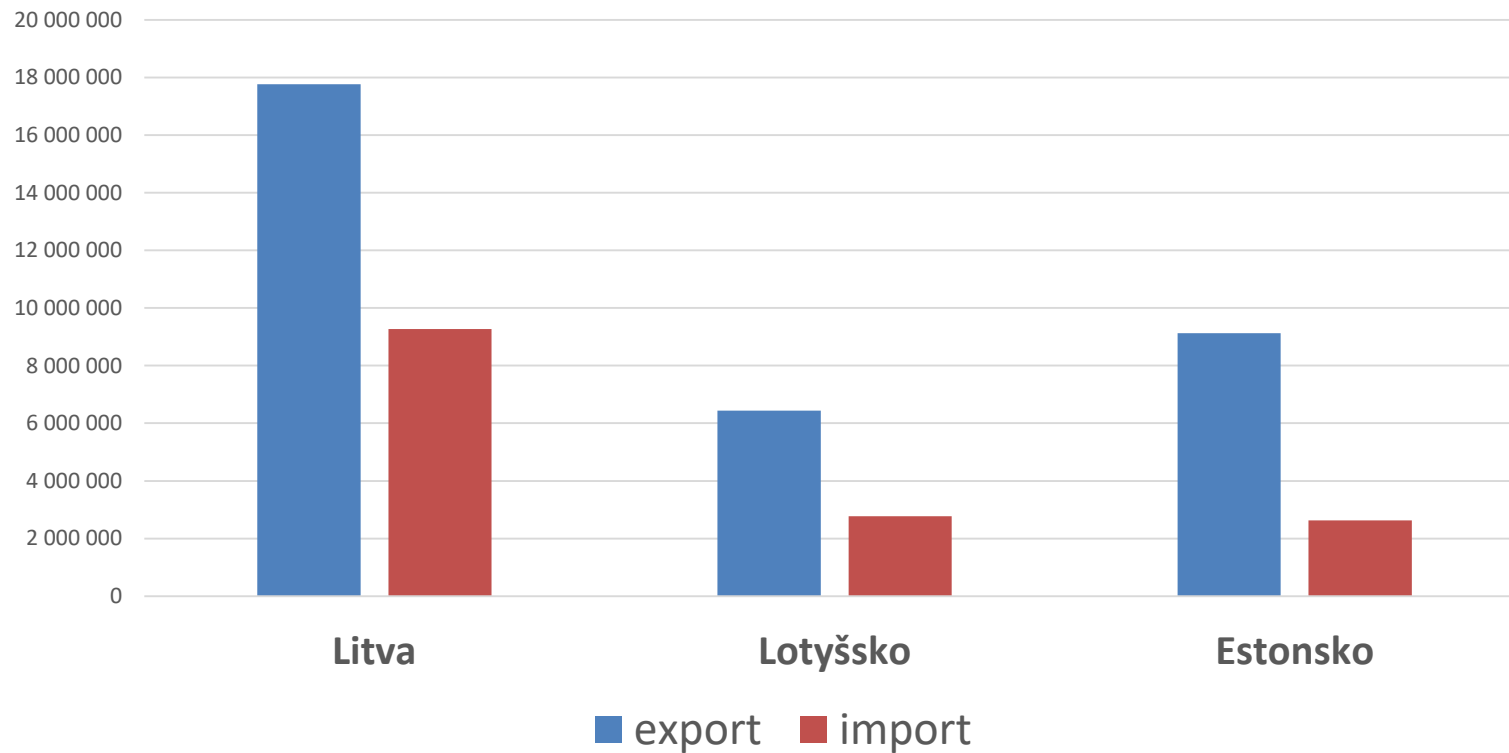
- IT a telekomunikace
- digitalizace
- elektronika
- rybolov
- logistika
- textilní průmysl
- kosmetika

POBALTÍ: ZAPOMÍNANÉ ČS EXPORTÉRY

OBCHODNÍ VÝMĚNA S ČR (2019)

Vývoz a dovoz zboží z/do ČR v tis. CZK

POBALTÍ

OBCHODNÍ PŘÍLEŽITOSTI

- **Podpora po Covid** – Lotyšsko: 103 mil. eur na infrastrukturu zdravotnictví (renovace nemocničních budov, auta pro záchranku, rozšíření JIP v reg. nemocnicích, izolační boxy), 223 mil. eur na projekty modernizace, podpora zemědělství. Celkem 600 mil. eur
- **Projekt Rail Baltica** – vypisované tendry na architektonické návrhy, stavební práce aj.
Sledujte: <http://www.railbaltica.org/> ➔ Procurement ➔ Tenders
- **Modernizace estonské železniční sítě** – opravy tratí, modernizace systémů řízení a bezpečnosti dopravy.
Sledujte: <https://www.evr.ee/et/projektid>
- **Stroje a technologie pro potravinářský průmysl**

POBALTÍ

OBCHODNÍ PŘÍLEŽITOSTI 2

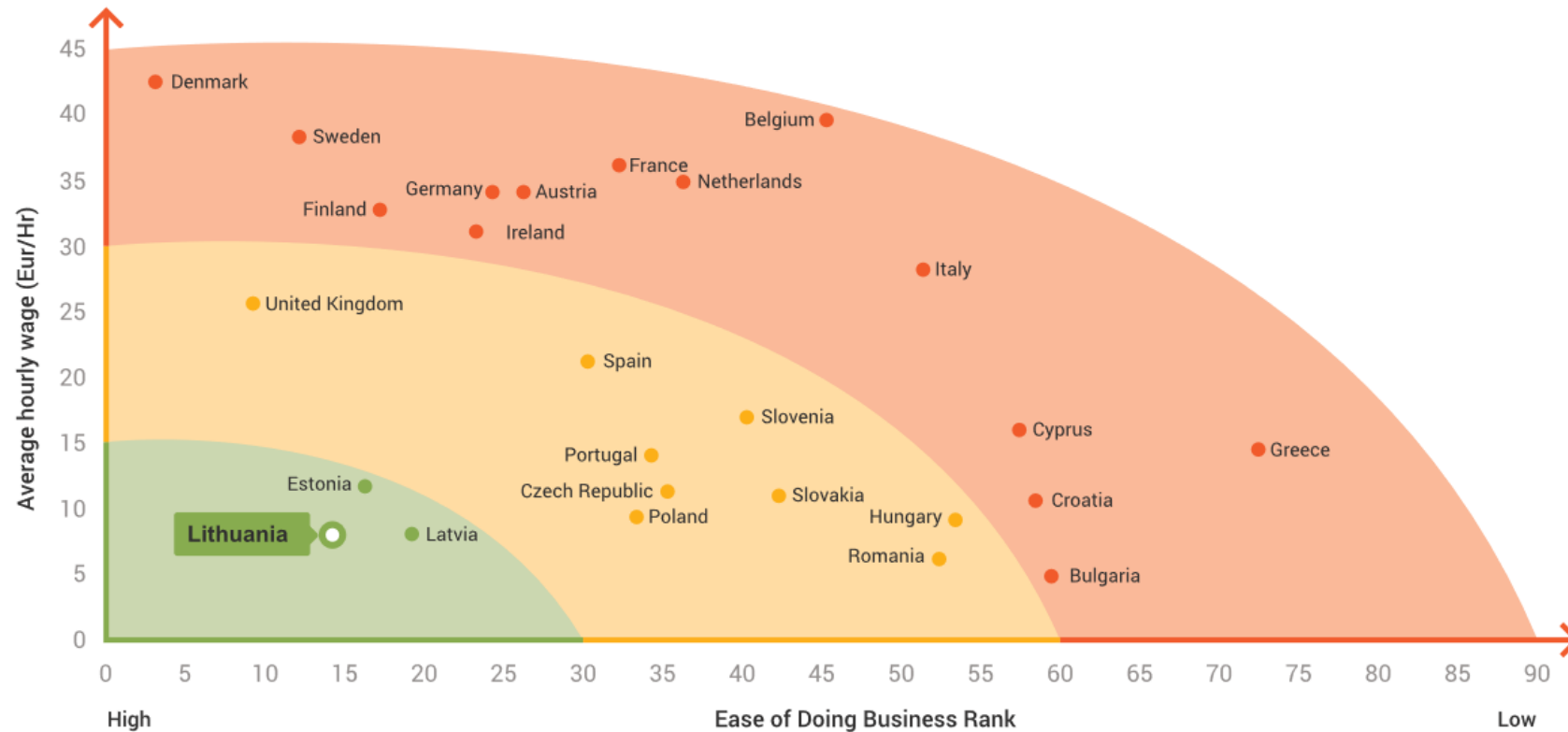

- **Obranný průmysl** – země Pobaltí plní závazky vůči NATO
- **Softwarové inženýrství**
- **Life sciences** (farmacie, biotechnologie, nanotechnologie)
- Zemědělská technika
- ...

POBALTÍ

INVESTIČNÍ PROSTŘEDÍ

Průměrná hodinová mzda vs. umístění dle žebříčku Ease of Doing Business

Zdroj: Invest Lithuania, 2018

POBALTÍ

SPOLEČNÉ PRVKY

- Efektivní čerpání peněz z fondů EU
- Dobrá jazyková vybavenost (starší generace především RUJ, mladší AJ)
- Vysoká úroveň technického vzdělání
- Rozvoj a podpora moderních odvětví a příslušné infrastruktury
- Postsovětské země (politický vs. obchodní vztah k RF)
- Politika podporující EU a NATO

POBALTÍ

PŘEKÁŽKY OBCHODU

- Problémy v **bankovním sektoru**
- Emigrace obyvatelstva
- Nepřehledná výběrová řízení
- Často **nutnost mít obchodního zástupce** pro každou zemi zvlášť
- Rozdíly v obchodním jednání s Litevci, Lotyši, Estonci a rusky hovořícím obyvatelstvem
- Výrazná **národní hrdost**

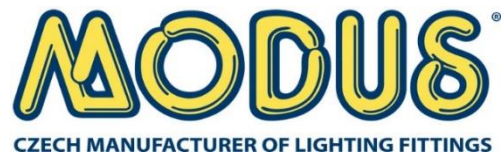

POBALTÍ

KOMUNIKACE S OBCHODNÍMI PARTNERY

- Litevci = Italové Pobaltí (?) x Estonci = skoro Fini (?)
- Vysoká míra uzavřenosti, rezervovanosti, pomalé navazování kontaktu, nutnost vytváření osobních vztahů (volejte!, pište!, ale hlavně se osobně setkávejte!!!)
- Pragmatický způsob komunikace – není nutně znakem nezájmu o další jednání!
- Estonci neznají „small talk“ – nejedná se o nezdvořilost
- Raději se nepouštějte do diskusí o politice (především ve vztahu k Ruské federaci)
- Komunikaci začněte raději v angličtině
- **TIP:** Přečtěte si Your Guide to Latvia and the Latvians:
https://www.latvia.eu/sites/default/files/media/the_latvian_abc.pdf

ČESKÁ STOPA V POBALTÍ

PIETRO FILIPI

countrylife

SLUŽBY ZK CZECHTRADE POBALTÍ

- Vyhledání obchodních kontaktů (bez/s ověřením)
- Ověření zájmu o výrobek/službu
- Prezentace firem na stánku CzechTrade na veletrzích
- Projekty na míru/mise: prezentace firem před potenciálními místními obchodními partnery
- Vzdělávací semináře
- Další služby (tlumočení /ruština, lotyština/, doprovod na jednání, ...)

Korona režim: neplacené individuální služby – vyhledání cca 10 potenciálních obchodních partnerů v regionu Pobaltí, ověření zájmu o výrobek/službu u 3 firem.

VELETRŽNÍ AKCE V REGIONU

- **Resta** - stavebnictví (jaro, Vilnius, Litva)
- **Riga Food** – potravinářství (září, Riga, Lotyšsko)
- **Riga COMM** – business technology veletrh a konference (říjen, Riga, Lotyšsko)
- **TechIndustry** - strojírenství (listopad, Riga, Lotyšsko)
- **Life Sciences Baltics** - konference + výstavní prostor – farmacie, biotechnologie, nanotechnologie a další (září/říjen, Vilnius, Litva)

Maizes zupa

EXPERT NA VÁŠ EXPORT

Česká agentura na podporu obchodu CzechTrade

Věra Všetická
Ředitelka zahraniční kanceláře
CzechTrade Pobaltí
Elizabetes 29A, Riga, Lotyšsko

Tel.: +371 6728 7306

Mob.: +371 266 281 56

E-mail: vera.vsetickova@czechtrade.cz

www.czechtrade.cz

